

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoPr/5/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6115215944
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6115215944.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a sudcov Mgr. Janky Benkovičovej a Mgr. Martina Štubniaka, v spore žalobkyne T. C. P., narodenej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom P., H. XXX/X, právne zastúpenej Advokátska kancelária - JUDr. Alexandra Skybová, s. r. o., so sídlom Záhradnícka 46, Bratislava, IČO: 50 767 526, proti žalovanému Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Banská Bystrica, Lazovná 63, IČO: 42 499 500, o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13Cpr/4/2015-246 z 23. novembra 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

1. Okresný súd v Banská Bystrica, ako súd prvej inštancie (ďalej aj „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“, event. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým medzitýmym rozsudkom zo dňa 23. 11. 2017 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru žalovaným dané žalobkyňou listom zo dňa 19. 06. 2015, je neplatné.

2. Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru zo dňa 19. 06. 2015, z dôvodu jeho vykonštruovania a ničím nepodložených tvrdení o údajnom neospravedlnenom a neoznámenom zameškaní práce od 03. 06. 2015, kedy od 03. 06. 2015 do dňa 05. 06. 2015 čerpala po riadnom prerokovaní a oznámení žalovanému (nadriadenej O. L. P., vedúcej oddelenia nehnuteľného majetku) dovolenku a následne od dňa 08. 06. 2015 bola práceneschopná. Žalobkyňa mala zato, že si splnila všetky svoje povinnosti. Dovolenku čerpala po súhlase a oznámení svojej nadriadenej. Práceneschopnosť oznámila žalovanému bezodkladne po jej začatí. Nedopustila sa žiadneho pochybenia, ktoré by sa vyznačovalo takou mierou intenzity, aby bolo posúdené ako závažné porušenie pracovnej disciplíny v zmysle zákona resp. Pracovného poriadku žalovaného.

3. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa ustanovení § 47 ods. 1 písm. b), § 68 ods. 1 písm. b), ods. 2, § 70, § 77, § 81 písm. b), § 111 ods. 1 Zákonníka práce (ďalej aj „ZP“). Konštatoval dodržanie hmotnoprávnej lehoty dvoch mesiacov podľa § 77 ZP na uplatnenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru na súde. Podľa prvoinštančného súdu došlo k porušeniu pracovnej disciplíny zo strany žalobkyne, pretože o dovolenku nie je možné požiadať po jej uplynutí tak ako učinila žalobkyňa. Priama nadriadená žalobkyne na základe telefonической požiadavky zo dňa 08. 06. 2015 schválila a nahrala čerpanie dovolenky žalobkyňou do dochádzkového systému, avšak po usmernení nadriadených zamestnancov žalovaného, žalobkyňa následne dovolenku zrušila a doručený dovolenkový lístok nepodpísala. Súd prvej inštancie však dospel k záveru, že vzhľadom na intenzitu porušenia pracovnej disciplíny žalobkyňou sa nejednalo o tak závažné porušenie pracovnej disciplíny zakladajúce okamžité skončenie pracovného pomeru. Žalobkyňa nesprávne vychádzala z toho, že má dovolenku na rozhodujúce dni odsúhlasené priamou nadriadenou a teda dôvod absencie na uvedené

dni mala ospravedlnený. Obvyklý spôsob nahlásenia dovolenky u žalovaného mal prvoinštančný súd preukázaný aj z výsluchu svedkyne O.. P..

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne, resp. aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/, h/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Vytýkal prvoinštančnému súdu nevysporiadanie sa s pracovným poriadkom ako podkladom pre hodnotenie intenzity porušenia pracovnej disciplíny žalobkyňou, ktorý konkretizuje závažné porušenie pracovnej disciplíny ako aj špecifikáciu neospravedlnenej absencie v práci v rozsahu minimálne 2 a viac dní. Pretože je orgánom štátnej správy SR, porušenie pracovnej disciplíny v podmienkach takéhoto zamestnávateľského subjektu je okolnosťou zásadnejšej a významnejšej povahy. Posunutie miery intenzity porušenia pracovnej disciplíny na vyššiu úroveň u zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme svedčí aj obligatórna zákonná povinnosť žalovaného vydať Pracovný poriadok. Nebolo možné od neho požadovať, aby zisťoval dôvody neprítomnosti žalobkyne v práci, ktorej povinnosťou bolo vopred požiadať o poskytnutie pracovného voľna. V prípade, že žalobkyňa nebola prekážka v práci vopred známa, mala upovedomiť o jej existencii a trvaní bez zbytočného odkladu. Žalobkyňa ospravedlňovala neprítomnosť v práci v dňoch 03. 6. 2015 až 05. 06. 2015 po celý čas čerpaním dovolenky a nie zadržaním a obmedzením osobnej slobody podozrivej osoby podľa § 85 Trestného poriadku (ďalej aj „TP“). Svojim konaním prejavila vôľu ospravedlniť neprítomnosť z dôvodu čerpania dovolenky, o ktorú žiadala spätne a so spätnou účinnosťou žiadala konvalidovať nedostavenie sa do práce z iného dôvodu (z dôvodu jej zadržania). Spätne čerpanie dovolenky je neprípustné, nezákonné a v rozpore s u neho zaužívaným spôsobom čerpania dovolenky. Vyčítal prvoinštančnému súdu nezaobranie sa skutočnosťou, že žalobkyňa si začala plniť povinnosť preukazovať prekážku v práci až v priebehu súdneho konania. Skutočnú prekážku vo výkone práce však začala preukazovať až predložením uznesenia Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica a zápisnice o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby. Pri skúmaní intenzity porušenia pracovnej disciplíny prvoinštančný súd neskúmal okolnosť, že žalobkyňa sa skontaktovala so svojou vedúcou až dňa 08. 06. 2015, hoci bola prepustená zo zadržania už dňa 05. 06. 2015. Namietal nesprávne skutkové zistenia okresného súdu na základe vykonaných dôkazov. Na jednej strane súd prvej inštancie prisvedčil jeho argumentom o nemožnosti požiadať o dovolenku po jej uplynutí, nezaoberal sa však nepreukázaním súhlasu s čerpaním dovolenky. Súd prvej inštancie sa taktiež nevysporiadal so stanoviskom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, podľa ktorého ak zamestnávateľ neposkytne zamestnancovi na čas väzby pracovné voľno, ide o absenciu na strane zamestnanca. Vyčítal okresnému súdu nepripojenie trestného spisu Špecializovaného trestného súdu vo veci odsúdenia žalobkyne za úmyselný trestný čin, pre ktorý nie je u žalobkyne naplnený predpoklad výkonu práce vo verejnom záujme (bezúhonnosť) a jej ďalšie zamestnávanie bude v rozpore so zákonom č. 552/2003 Z. z.. Poukázal na odlišný spôsob rozhodnutia súdu za totožnej skutkovej situácie rozhodnutím Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co/141/2010. Konštatoval absenciu meritórneho výroku o tom, že od neho nemožno spravodlivo požadovať ďalšie zamestnávanie žalobkyne z dôvodu straty zákonných predpokladov na výkon práce vo verejnom záujme a jej pracovný pomer preto končí právoplatnosťou odsudzujúceho rozsudku za úmyselný trestný čin. Poukázal má inú vadu konania spočívajúcu v tom, že prvoinštančný súd nerešpektoval procesný účinok jeho návrhu na vykonanie dôkazného prostriedku výsluchom svedkyne za účinnosti OSP, pričom odročením pojednávania vyprodukoval zbytočný úkon vedúci v prípade neúspechu k navýšeniu trov konania bez jeho zavinenia.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu ako vecne správny potvrdiť. Konštatovala zákonnú neprípustnosť sprísňovania podmienok zamestnávania v Pracovnom poriadku. Žalovaný bez uvedenia konkrétneho dôvodu argumentoval osobitnými povinnosťami zamestnancov z dôvodu ich špeciálneho postavenia, pretože je podľa zák. č. 333/2011 Z. z. zamestnávateľom, ktorý vykonáva práce vo verejnom záujme. Opodstatnene sa domnievala, že jej bola poskytnutá riadna dovolenka, ktorá bola schválená priamou nadriadenou v súlade so zavedenou praxou. Následné zrušenie čerpania dovolenky nič nemení na skutočnosti, že dovolenka jej bola odsúhlasená kompetentnou pracovníčkou. Intenzitu porušenia pracovnej disciplíny je spôsobilý určiť iba súd len po zvážení všetkých okolností konkrétneho prípadu. S nadriadenou zamestnankyňou sa kontaktovala po prepustení z CPZ až dňa 08. 06. 2015, pretože mu predchádzali dni pracovného voľna a pokoja. Žalovaným uvádzané iné súdne rozhodnutia sa týkali iných skutkových podstát. Podľa nej

mal žalovaný vysvetliť na základe čoho mal vedomosť o spáchaní trestného činu v čase rozhodovania o ukončení pracovného pomeru, ktorý s ňou môže ukončiť iba pri bezpodmienečnom odsúdení, preto súd prvej inštancie dôvodne neakceptoval jeho návrh na vyžiadanie trestného spisu napriek tomu, že predložila odsudzujúci rozsudok.

7. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne zotrval na možnosti zamestnávateľa v Pracovnom poriadku určiť v závislosti od osobitných podmienok čo považuje za menej závažné a čo za závažné porušenie pracovnej disciplíny. Prekážka v práci v súvislosti so zadržaním alebo väzbou zamestnanca nie je výslovne vymenovaná ZP či iným právnym predpisom ako skutočnosť brániaca plniť pracovné úlohy. Nahlasovanie dovolenky ex post nie je zákonný a ani u neho v praxi zaužívaný spôsob. Postup spätného nahlasovania a schvaľovania čerpania dovolenky po tom, čo sa zamestnanec nedostavoval do práce je nesúladný so ZP. Pokiaľ by aj k schváleniu dovolenky zo strany vedúceho zamestnanca O. P. došlo, tento úkon ho nezaväzuje, pretože žalobkyňa musela vedieť o protiprávnom konaní dodatočným schvaľovaním dovolenky vedúcim zamestnancom, ktorý týmto prekročil svoje oprávnenie. V ďalšom zotrval na totožných argumentoch uvedených v odvolaní.

8. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379, § 380 a § 381 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

9. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu žalovanému.

11. Ak má byť porušenie pracovnej disciplíny právne postihnutelné ako dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, musí byť toto porušenie pracovných povinností zo strany zamestnanca zavinené a musí dosahovať určitý stupeň intenzity. ZP rozlišuje medzi menej závažným a závažným porušením pracovnej disciplíny. Medzi základné hľadiská pri rozhodovaní o postihu za porušenie pracovnej disciplíny je intenzita porušenia pracovnej disciplíny a hodnotenie intenzity závisí od konkrétnych okolností a ovplyvňuje ho tak osoba zamestnanca, jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností, spôsob a intenzita porušovania konkrétnych pracovných povinností, ako aj situácia, v ktorej k porušeniu došlo, či dôsledky pre zamestnávateľa.

12. Odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný okrem porušenia pracovnej disciplíny žalobkyňou spočívajúcej v neprítomnosti v práci od 03. 06. 2015 do 05. 06. 2015, iné výhrady k plneniu pracovných povinností žalobkyňou v konaní neuvádzal. Nemal výhrady k jej doterajšiemu postoju pri plnení pracovných povinností. Odvolaciu námietku žalovaného o strate predpokladov pre výkon práce vo verejnom záujme, považuje odvolací súd za irelevantnú, pretože dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru bola neprítomnosť žalobkyne na pracovisku a navyše v uvedenom čase nebola ešte právoplatne odsúdená za trestný čin.

13. Taktiež je nutné dodať, že skutkové vymedzenie porušenia pracovnej disciplíny v Pracovnom poriadku žalovaného je v rozpore so ZP, preto aj táto jeho argumentácia je neopodstatnená.

14. Odvolací súd konštatuje, že žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvoinštančného súdu a s ktorými by sa prvoinštančný súd náležite nevysporiadal. Dokonca možno konštatovať, že neuviedol ani žiadny konkrétny relevantný

právny dôvod a ani žiadny relevantný skutkový dôvod, spochybňujúci správnosť napadnutého rozhodnutia.

15. Po oboznámení sa s prejednávanou vecou odvolací súd konštatuje, že pokiaľ súd prvej inštancie pri rozhodnutí vychádzal z premisy, že porušenie pracovnej disciplíny žalobkyňou nevykazuje intenzitu závažného porušenia zakladajúceho dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru, považuje odvolací súd tento záver za vecne správny. Odvolací súd súhlasí s konštatovaním prvoinštančného súdu, že žalobkyňa v spore preukázala zaužívaný spôsob oznamovania čerpania dovolenky, ktorú skutočnosť potvrdila aj svedkyňa vypočutá v konaní.

16. Odvolacia námietka žalovaného o potrebe vyžiadania trestného spisu týkajúceho sa odsúdenia žalobkyne je taktiež irelevantná, pretože dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou bola jej neospravedlnená neprítomnosť na pracovisku a nie spáchanie trestného činu.

17. Taktiež je neopodstatnená argumentácia žalovaného o absencii výroku o tom, že od neho nemožno spravodlivo požadovať ďalšie zamestnávanie žalobkyne z dôvodu straty zákonného predpokladu jej bezúhonnosti na výkon práce vo verejnom záujme, a že jej pracovný pomer končí pre spáchanie úmyselného trestného činu dátumom právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku za úmyselný trestný čin. Súd je viazaný žalobným petitom, musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom (Zásada ne ultra petitem). Predmetom sporu je posúdenie platnosti skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny podľa ust. § 68 ods. 1 písm. b) ZP a nie ďalšieho, samostatného dôvodu podľa § 68 ods. 1 písm. a) ZP, zakladajúceho možnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa.

18. Odvolací súd uvádza, že ak žalobca v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odvolací súd je podľa § 383 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Na základe toho odvolací súd v odvolacom konaní skúma (okrem splnenia procesných podmienok odvolacieho konania), či súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie a či skutkové zistenia, ku ktorým po takomto dokazovaní dospel, majú v prevedenom dokazovaní oporu. Ak zistí, že nebolo prevedené náležité dokazovanie (kde možno zaradiť i nevykonanie stranou sporu navrhovaného relevantného dôkazu), alebo ak zistí, že prvoinštančným súdom konštatovaný skutkový stav nemá oporu v prevedenom dokazovaní (nevyplýva z prevedených dôkazov), prípadne, ak má za to, že prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 384 ods. 1 CSP).

19. Odvolací súd však konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie, z neho získané dôkazy vyhodnotil podľa zákonných kritérií § 191 ods. 1 CSP a na základe toho ustálil skutkový stav, z ktorého pri rozhodnutí vychádzal. Odvolací súd v hodnotení dôkazov zo strany prvoinštančného súdu nezistil žiadny rozpor s princípmi formálnej logiky a so zákonnými procesnými pravidlami a preto nepovažoval za potrebné ním prevedené dokazovanie opakovať, alebo doplniť.

20. Vzhľadom na uvedené, odvolaciemu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť (§ 387 ods. 1,2 CSP).

21. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o medzitímny rozsudok, súd prvej inštancie bude ďalej konať o nároku žalobkyne na náhradu mzdy.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).